

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING IJODIY QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISH

Azimova Munira Maraimjon qizi

Quva pedagogika kolleji Maxsus fan o'qituvchisi

Anatatsiya: *Bolalarga ijodkorlikni o'rgatsa bo'ladimi? Ba'zilar buni tabiiy ko'nikma deb bilishadi, ammo haqiqat shundaki, bunday qobiliyat bolada mavjud yoki yo'qligidan qat'i nazar ota-onalar va o'qituvchilar ulardagi yaratuvchanlikni rivojlantirishga yordam bera olishadi, aslini olganda esa bolalarda ijodkorlikni shakllantirish tug'ma iste'doddan ko'ra muhim ahamiyatga ega.*

Kalit so'zlar: *Maktab, psixologlar, yoshda, kompleks, shakllantirish, yanada, soha, qobiliyat.*

Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish bo'yicha mashg'ulotlar bolaning shaxsini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu sohada olimlar va psixologlar tomonidan olib borilgan barcha tadqiqotlar, ijod qobiliyatiga ega bo'lgan bolalarning yanada barqaror ruhga ega ekanligi, ular bilan muloqot qilish va do'stona munosabatda bo'lishlarini isbotlaydi. Kichik yoshda, kompleks rivojlanishga, ya'ni maktabgacha yoshdagi bolalarning adabiy, badiiy va musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirishga alohida e'tibor berish tavsiya etiladi. O'yin orqali ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish eng yaxshisidir.

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING IJODIY QOBILIYATINI ANIQLASH

Tashhisning maqsadi bolaning qaysi turiga ko'proq mos kelishi va u qanday tasavvur paydo bo'lganligini aniqlashdir. Bu maxsus testlarni o'tkazadigan psixologlar yordamida amalga oshirilishi mumkin, natijada maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish uchun o'yinlarni tanlash mumkin. Shuningdek, bolaning imkoniyatlarini mustaqil ravishda aniqlash, unga turli tadbirlarni taqdim etish va eng qiziqarli sabablarni kuzatish mumkin. Qanday tasavvur paydo bo'lganini ham belgilab oling, o'yinda xatti-harakat bilan ham mumkin. Yuqori darajadagi hayoliy tasvirlarni ishlash qobiliyatini ko'rsatadi, ularni birlashgan tasvirlar yoki sub'ektlardan kompilyatsiya qilish mumkin. Ammo, boshlang'ich darajasidan qat'iy nazar, tasavvurlar organizmning mushaklari kabi mashq qilinadi - muntazam mashqlar yordamida. Maktabgacha yoshdagi bolalarning musiqiy qobiliyatlari ham mumkin va ularning asl qobiliyatidan qat'i nazar, rivojlantirish kerak.

Yuqori darajadagi maktabgacha tarbiyachilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish

Agar chaqaloqlarning ijodiy rivojlanishi ob'ektlarni kuzatish va manipulyatsiyalash orqali sodir bo'lsa, ko'proq kattalar bolalarining rivojlanishi ularning his-tuyg'ularini o'zlariga uchun mavjud vositalar orqali etkazish urinishlari orqali amalga oshiriladi. Oddiy qilib aytganda, kuzatish bosqichi asta-sekin harakatga keladi. Shuning uchun rivojlanish usullari va usullari.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning badiiy va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish

Psixologlarning tadqiqotlariga ko'ra, uch yoshga kelib, barcha bolalarda tasviriy san'at qobiliyati taxminan bir xil darajada. Shuning uchun, bolaning maxsus iste'dodini ko'rsatishini kuting va bundan keyin uni rivojlantirish kerak emas. Badiiy qobiliyatni rivojlantirish uchun har bir bola uchun bir nechta oddiy sharoitlarga rioya qilish mumkin. Siz o'zingizning qadamingiz bilan harakat qilishingiz kerak: boshida, bolani chizish bilan qiziqtirish, keyin uni hayoliy tasvirlarni ko'chirishga qiziqish ko'rsatish va faqat chuqurroq o'qish uchun bolaning tasviriy san'at asoslarini o'rgatishni boshlashi aniq bo'lganidan keyin uni qo'llab-quvvatlash. Va, albatta, chaqaloqning faoliyatini maqtash va uni rag'batlantirishni unutmang.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning musiqiy va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish uchun maxsus metodlardan foydalangan holda vazifalarni murakkablashtirish mumkin.

Ijod qobiliyatlari intellektual rivojlanish bilan bir xil muhim rol o'ynaydi. Axir biz bilimni aqliy uchun oziq-ovqat deb hisoblasak, unda ijodkorlik ruh uchun oziq-ovqat deb nomlanishi mumkin.

Bolalarning musiqiy qobiliyatini rivojlantirish bolalar musiqa asarlari va asboblari bilan tanishishdan boshlanadi. Maktabgacha tarbiyachilar bilan ushbu tasavvurlarni qaysi tarkibga olib keladiganini tahlil qilish foydali bo'lsa, birgalikda tadqiq qilish tavsiya etiladi

Maktabgacha yoshdagi bolalarning musiqiy va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish qo'shiq.

Ota-onalar bolaning musiqiy qobiliyatini rivojlantirishda faol ishtirok etishi kerak. Agar ular musiqa olamida ishtirok etmasalar va musiqachini tarbiyalamoqchi bo'lsalar ham, bu yo'nalishda bolaga murojaat qilish kerak. Masalan, oddiy o'yinlardan boshlashingiz kerak, masalan, qo'shiqlarni chalish bilan qo'shiqni takrorlash, bolalar qo'shiqlarini kuylash. Bundan tashqari, musiqa qulog'ini rivojlantirish uchun maxsus metodlardan foydalangan holda vazifalarni murakkablashtirish mumkin.

Ijod qobiliyatlari intellektual rivojlanish bilan bir xil muhim rol o'ynaydi. Axir biz bilimni aqliy uchun oziq-ovqat deb hisoblasak, unda ijodkorlik ruh uchun oziq-ovqat deb nomlanishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYORLAR:

1. K.Qosimova, S.Matchonov. "Ona tili o'qitish metodikasi" Toshkent 2009.
2. M.Nurmatova. Ifodali o'qish to'garagi. "Til va adabiyot ta'limi"2018-yil. 1-son.
3. Ne'matova M. Sinf dan tashqari ishlarda Grammatik o'yinlar "Ta'limda filologiyani rivojlantirishning global masalalari" Jizzax 2022.4.Natlib.uz5.Arxiv.uz
4. "Maktabgacha pedagogika"- fanni F.R.Qodirova, Sh.K.Toshpulatova, N.M.Kayumova -Toshkent-2021.Tafakkur Nashriyoti.